

Posten i Ydby

Brevsamlingsstedet i Ydby etableres i 1854, hvor Meinert i Ydby kan underskrive kontrakten med postvæsenet. Det bliver postmester Wilhelm Herholdt fra Thisted, der på etatens vegne underskriver kontrakten. Kontrakten gælder fra 1. september 1854. I arkiverne er der ikke nogen oplysninger om, hvad der er baggrunden for at etablere et brevsamlingssted i Ydby, og der er ingen beretninger om, hvordan Meinert har forvaltet opgaven. Brevsamlingsstedet nedlægges igen ved årsskiftet 1855/56.

Efter 10 år kan postvæsenet atter åbne et brevsamlingssted i Ydby. Den 1. november 1866 bliver den nye brevsamler ansat. Det er Anton Kjerulff, og igen er det Herholdt, der underskriver for Generaldirektoratet. Anton Kjerulff driver kroen i Ydby, og han betragter hvervet som brevsamler som en ekstra indtægtskilde.

Derfor ser vi også snart en ansøgning om lønforhøjelse. Mere præcist så skriver han marts 1868, at opgaven er mere omfattende end først antaget, så derfor mener han sig berettiget til en højere godtgørelse. Ansøgningen går til postmesteren i Thisted, som bakker sin brevsamler op, men lønforhøjelsen skal også en tur omkring postinspektøren i Nørrejylland inden den godtages.

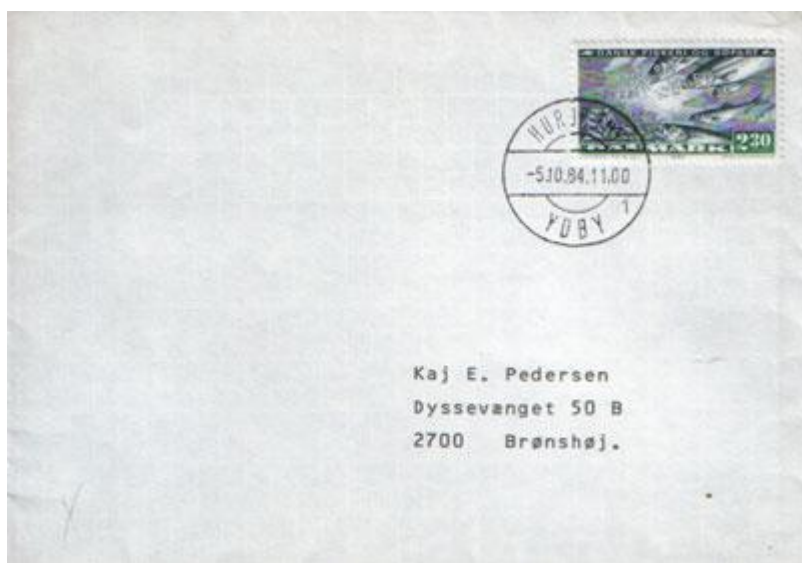

Ansøgninger om forhøjelser følger i en lind strøm fra Kjerulff i Ydby, og alt andet lige, så giver disse ansøgninger arbejde til mange personer. Først skal postmesteren i Thisted tage stilling til det ønskede, derefter skal brevet en tur til postinspektøren i Nørrejylland for til sidst at have hos Generaldirektoratet. Når så man hver især har behandlet ansøgningen skal svaret så sendes tilbage til de involverede blot i modsat rækkefølge. Og det skal lige bemærkes, at ansøgningerne ikke altid bliver imødekommet.

Den omfattende korrespondance gør sig også gældende, når der indløber en klage over ansatte i postvæsenet. Netop en sådan klage får brevsamleren i Ydby. Det er proprietær A. Neergaard fra gården Breinholt i Struer, der er utilfreds med behandlingen på brevsamlingsstedet i Ydby. Han og familien er på rejse i Thy, og den 21. september 1871 vil han gerne hjem. Han henvender sig derfor til brevsamleren i Ydby, og anmoder om, at han og familien kan komme med postvognen sydpå. Han mener at have krav på, at der stilles en særskilt vogn til rådighed, når man betaler for ydelsen. Det er brevsamleren ikke enig i, og familien Neergaard må rejse i samme postvogn, som andre rejsende.

Klagen går fra Generaldirektoratet til Indenrigsministeriet, som sender den videre til postinspektøren for Nørrejylland. Han vælger at sende klagen til postmesteren i Thisted, som bliver bedt om at få en udtalelse fra brevsamler Kjerulff. Efter at han har udtalt sig om sagen, skal postmesteren Herholdt udtale sig, inden svaret går tilbage til postinspektøren for Nørrejylland. Han vælger dog at undlade at kommentere forløbet, og sender svarene tilbage til Generaldirektoratet.

Herfra skriver man så til proprietær A. Neergaard, at muligheden for at rejse med postdiligencen er til stede, men at man ikke uden varsel kan forvente at få stillet en bivogn til rådighed. A. Neergaard lader sig stille tilfreds med forløbet, og tager behandlingen til efterretning. Tilsyneladende bliver det eneste gang, der er bemærkninger til Anton Kjerulffs måde at betjene brevsamlingsstedet. I hvert fald er der under de løbende inspektioner ingen bemærkninger.

Som mange sikkert ved, så blev Thybanen åbnet d.1. april 1882, og netop på grund af jernbanen må Anton Kjerulff stoppe ved postvæsenet den 31. marts 1882. Brevsamlingsstedet skal flyttes fra kroen og over på den nybyggede station, og samarbejdet mellem postvæsenet og DSB udmønter sig bl.a. ved, at stationsforvalteren og brevsamleren ved de mindre stationer er en og samme person. Således også i Ydby, hvor A. Thorbjørnsen ansættes af de to

etater. Han tiltræder den 1. april 1882, og i samme åndedrag bliver brevsamlingsstedet knyttet til Hvidbjerg på Thyholm for så i 1885 at blive underlagt det nye postkontor i Hurup. En af ulemperne ved ordningen med at stationsforvalteren også er brevsamler betyder, at personalet ofte bliver skiftet ud – især på de mindre steder. Så allerede den 1. maj 1886 kan en ny mand overtage opgaverne i Ydby.

Thorbjørnsens afløser hedder J.P. Christensen, og han bliver vel modtaget og trives godt i landsbyen, men når man er ansat hos DSB, hænder det, at man bliver forflyttet, og det sker også for J.P. Christensen. Den 5. september 1893 får han besked om, at han er forflyttet til Skals, og man er nødt til at konstituere jernbaneassistent Jensen fra Struer i hvervet som stationsforstander og brevsamler i Ydby. Jensen når nu knap nok til at blive installeret i Ydby inden en ny er klar til at overtage opgaverne på stedet. Man forflytter nemlig Otto Carl Hansen til Ydby, og han tiltræder allerede den 1. oktober 1893.

På det obligatoriske kautionsbevis ser man et kendt navn på stedet – Chr. Hestbech. Som et kuriosum er der et andet kendt navn som vitterlighedsvidne – nemlig Proprietær A. Neergaard fra Struer – samme Neergaard som på et tidspunkt klagede over behandlingen i Ydby. Otto Carl Hansen er kun på stedet i 14 dage inden han meddeler, at han ikke kan påtage sig ansvaret for overliggende breve til Vestervig medmindre han får stillet en dirkefri pengekasse til rådighed. Et ønske der straks blive opfyldt. I 1896 får postmesteren i Hurup en klage over brevsamleren i Ydby. Klageren – detailhandler Ole Christensen – indleverer den 28. september 1896 en postanvisning på brevsamlingsstedet. Beløbet til modtageren i København er på kr. 19,39.

Modtageren får ikke pengene før den 14. oktober, og Ole Christensen synes, at det er alt for lang ekspeditionstid. Efter at have undersøgt forholdene kan postkontoret i Hurup melde tilbage, at brevsamleren i Ydby havde fået lagt postanvisningen sammen med nogle andre papirer, og først efter en uge opdagede fejlen, og brevsamleren påtog sig hele skylden og beklagede det skete. Kunden tager imod undskyldningen, og brevsamleren undgik en påtale. Postekspeditionen i Hurup foretager i samme forbindelse et grundigt eftersyn i Ydby, og kan i indberetningen til generaldirektoratet berette, at der er en del ”uorden” hos brevsamleren. Om Otto Carl Hansen også har lidt rod i papirerne ved statsbanerne skal være usagt, men i brev af 10. oktober 1898 meddeler statsbanerne, at Otto Carl Hansen fra denne dag at regne er ”sat tilbage” som trafikassistent, Samtidig meddeler man, at man i stedet har udnævnt Peter Martin Hjermind til stationsforstander ved Ydby station. Det betyder, at Ydby fra samme dato får en ny brevsamler. Peter Martin Hjermind bliver på stedet til 30. april 1906, og indtil en ny kan udnævnes konstitueres Jens Henriksen på stedet. Han får kun en måned, inden assistent Nicolaus John Hansen bliver udnævnt til stationsforstander i Ydby. En kedelig sag i 1910 bringer Hansen i dårligt lys. En postanvisning på kr. 59,10 bliver ikke ekspederet, og der klages til generaldirektoratet.

Han har en medhjælper på stedet – kaldet Portør Hansen - som den 5. maj 1910 kvitterer for modtagelse af beløbet, men teglværksejeren i Ydby modtager aldrig pengene. Sagen henlægges i første omgang, og postvæsenet udbetaler erstatning for postanvisningen, men i 1914 tages sagen op igen. Nu beskylder Portør Hansen brevsamleren for at med vilje at have gemt postanvisningen for at bringe ”portøren” i miskredit i ministeriet. Mange personer bliver afhørt i forbindelse med kontroversen, og nogle har naturligt nok glemt, hvad de sagde for fire år siden. En mener at kunne huske, at postanvisningen var blevet fundet under Portør Hansens skrivebordsunderlag, og nu mener portøren, at anvisningen er blevet anbragt der, for at give ham skylden for at ville tage pengene i egen lomme.

Resultatet af hele bataljen bliver, at sagen henlægges med en bemærkning om, at det nok har været en tredje person, der har fjernet beviset. Postvæsenet bemærker også at modtageren af pengene ikke har lidt noget tab. Ligeledes bemærkes det, at det har været umuligt at bevise nogle af påstandene. Nicolaus Hansen bliver den 1. juli 1920 forflyttet til Røde Kro, og i hans sted konstitueres Carl

Henrik Petersen. Han afløses den 1. december af Christian Kjeldsen, som den 1. februar 1921 kan overlade nøglerne til stationen i Ydby til Johan Christian Ludvig Hansen.

En række beboere i Gjettrup og Ydby med kongevenlig Landstingsmand J.J. Andersen-Nygaard i spidsen henvender sig i oktober 1905 til Generaldirektoratet med et ønske om, at Ydby få status som Postekspedition med Gjettrup som underlagt brevsamlingssted. I henvendelsen er der en række argumenter for, at man skal have denne forbedring. Det påvirker tilsyneladende ikke ”de højere magter”, for henvendelsen bliver ikke imødekommet. Stedet bliver alligevel postekspedition, for 1. oktober 1916 ændre Ydby status fra jernbanebrevsamlingssted til postekspedition. I januar 1922 får brevsamlingsstedet en påtale, fordi en trafikelev har anvendt et almindeligt frimærke på et ufrankeret brev. Reglerne foreskriver, at der i sådanne tilfælde skal anvendes portomærker. Eleven er efterfølgende blevet afskediget.

I 1932 i september foretager postmesteren fra Hurup et uanmeldt kasseeftersyn i Ydby, og dette eftersyn slutter med en indberetning af brevsamleren. Der manglede kr. 533,87 i postvæsenets kasse og 127, 45 i Statsbanernes kasse. Brevsamleren bliver på stedet sygemeldt, og en større undersøgelse bliver sat i gang for at afklare, hvor svigtene er sket. Efterfølgende viser det sig, at landpostbudene havde alt i orden, og at det tilsyneladende var postanvisningerne og postindkasseringerne, der ikke var blevet ekspederet korrekt. Brevsamler Hansens kolleger – 7 i alt – tilbød at låne ham pengene til dækning af manglerne. Eneste krav de har til etaten, er at Hansen ved sin afskedigelse måtte få pension. J.C.C. Hansen afskediges ved udgangen af november 1932. Postkontoret i Hurup kan allerede den 6. december samme år meddele, at det manglende beløb er indbetalt. Hvorvidt Hansen så fik sin pension, er der ingen beretninger om.

Indtil en ny kan ansættes i Ydby konstitueres E.B. Hedeager på stedet. 1. april 1933 tiltræder M. Morsbøl, der kommer fra en ansættelse i Todbøl. Morsbøl fratræder den 31. oktober 1941, og 1. november tiltræder P. Jensen, som kommer fra Jelling. Han bliver 1. oktober 1942 forfremmet og flyttes derfor til Lem station. P. Jensens afløser bliver K. Rasmussen, som bliver i pladsen til 31. juli 1953. Ny mand på stedet bliver A. Jørgensen. Han ”holder” lidt længere end de fleste, så han

bliver på stedet i 8 år. Derfor når vi frem til den 1. december 1961, inden der igen skal skiftes ud. Fra denne dato hedder stationsmesteren og brevsamleren H.J.O. Pedersen. 4 år får han på stedet inden DSB vælger at forfremme ham, og flytte ham til en ny station.

Altså skal der igen en anden til at varetage etaternes interesse i Ydby. Det bliver H. Madsen, der overtager pladsen den 1. november 1965. Det bliver til gengæld den sidste mand på stedet, for den 26. maj 1968 beslutter postvæsenet, at posten fremover skal ekspederes fra postkontoret i Hurup. Stationen i Ydby omdannes på samme tid til ubemandet trinbræt, og brevsamlingsstedet omdannes til indleveringspostekspedition. Brevsamleren bliver fra denne dag en kvinde - nemlig Petrine Vinderslev - som står forpostopgaverne i Ydby. Fra 3. juni 1973 bliver stedet atter benævnt brevsamlingssted - en status Ydby beholder ved omlægningen i 1981, hvor Ydby fra 30. september bliver underlagt Thisted Postkontor.

Ydby har i brevsamlingsstedets levetid haft 6 stempler - eller rettere 4, idet 2 af stemplerne har været indsendt for at blive omdannet. Første stempel på stedet bliver et stjernestempel, der kun var i brug i knap 5 år. Brugsperioden er fra oktober 1903 til februar 1908. Det bliver en række af stempler af brotypen, der afløser stjernestemplet i Ydby. Det første er af typen Bro Ia, som kendes brugt fra september 1908 til slutningen af 1930. Dette stempel omdannes i starten af 30'erne til et af typen Bro Ic. Det bliver kun brugt i få år, før det afløses af et stempel uden gitter i broen.

Ydby får to stempler af denne type kaldet Bro IIc. Begge stempler bliver brugt i mange år, idet de først inddrages i slutningen af 60'erne. Forskellen på de to stempler er ikke stor, men det sidst tildelte har en lidt mindre diameter end det første. I 1968 er det så tid til at få et stempel af Ulstedtypen - altså hvor overordnet postkontor står øverst i stemplet, og hvor der underlagte brevsamlingssted står nederst. I dette tilfælde er det Hurup Postkontor, der står øverst. Dette stempel bliver det sidste i Ydby. Selvom stemplet tildeles i 1968, kendes det ikke brugt før i begyndelsen af 80'erne på et tidspunkt, hvor Ydby er blevet underlagt Thisted Postkontor. Hvornår det sidste stempel inddrages er svært at sige, men det formodes at være omkring 1990.

Artiklen er skrevet af Mogens Andersen.